

4. Інформаційна безпека України: сутність та проблеми : (матеріали круглого столу) [Електронний ресурс] / А. В. Анісімов, Г. П. Стежка, В. Я. Рубан URL:http://www.niurr.gov.ua/ukr/publishing/panorama3_4/kr_stil_a.htm#1.
5. Твердохліб М. Інформаційне забезпечення менеджменту: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доп. та перероб. К.: КНЕУ. 2012. 224 с.
6. Семенюк С. Інтерактивний маркетинг: стан розвитку в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2012. № 2(35). С. 87–95.
7. Кожухівська Р. Вплив Інтернет-технологій на розвиток маркетингових комунікацій. Соціум. Наука. Культура: Матеріали шостої всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Сер. «Економіка». К.: ТК Меганом, 2010. Ч. 1. С. 43-45.

Процишин С.М.
*студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: д. філол. н.,
професор кафедри інформаційної та
соціокультурної діяльності ТНЕУ
Шкіцька І.Ю.*

БІБЛІОТЕКИ У КОНТЕКСТІ КОМУНІКАТИВНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ ПОТРЕБ

Базисом когнітивного підходу в бібліотекознавства стала розроблена і підтверджена гіпотеза про виникнення і функціонування в соціумі, в сфері інформаційних комунікацій якогось когнітивно-компенсаторного механізму (ККП), що змушує робити нагромадження, фіксацію, трансформацію і передачу знань від індивідуальної і групової пам'яті – до соціальної пам'яті, і навпаки, в зв'язку з якісно-кількісною обмеженістю пам'яті і свідомості користувача в освоєнні перманентно зростаючого потоку інформації.

Понад чотири тисячі років тому бібліотека стала першим таким ККМ. Історичний досвід, накопичений за цей тривалий період, свідчить про те, що когнітивні погляди, потім концепції, нарешті, парадигми щодо бібліотеки як в Україні, так і за кордоном були нерозривно пов'язані з розвитком бібліотечної та бібліографічної діяльності в структурі інформаційних комунікацій.

У міру збільшення обсягу й ускладнення інформації, історично, під дією ККМ, з'являлися інші інформаційно-комунікаційні інститути і структури: архів, музей, інформаційний орган, комп'ютерно-комунікаційна система, ІНТЕРНЕТ, інформаційна супермагісраль і т.п., проте жоден з цих конкурентних інститутів не в змозі був замінити, і, напевно, не зможе замінити такий глобальний ККМ як бібліотека. Це пояснюється тим, що бібліотека, по-перше, в усі часи мала в своїй бібліотечної пам'яті порівняно великий обсяг знань по відношенню до соціальної пам'яті; по-друге, бібліотека повніше, ніж інші інформаційно-комунікаційні інститути задовольняє комунікативно-пізнавальні потреби, а не інформаційні потреби; по-третє, вона акумулює, обробляє і зберігає такі знання в інформації і документах, які стимулюють творче мислення бібліотекаря і користувача; по-четверте, вона поступово адаптується до

оновлюється інформаційно-комунікаційних технологій; по-п'яте, бібліотека займається генеруванням знань у власне бібліотечній діяльності; по-шосте, бібліотека зацікавлена мати, поряд з традиційними бібліотекарями, когнітологів бібліотечно-бібліографічних, бібліотечно-інформаційних та інформаційних систем.

У цілому, незважаючи на історичні, економічні, природні та інші колізії, вбачається позитивна тенденція в еволюції і розвитку бібліотеки. Проте, якщо бібліотека не робитиме активніших заходів у напрямі максималізації щодо інтелектуалізації своїх ресурсів, якщо вона не розширить і не оптимізує свої функціональні потенції, особливо когнітивні, то її чекає доля архіву, музею книги, або витіснення як реалізатора ККМ з боку інших інформаційно-комунікаційних інститутів. Щоб таке не сталося, розробляється перспективна (ідеалізована, ідеальна) модель бібліотеки, яка розглядається в співвідношенні з контекстом не так інформаційних, скільки комунікативно-пізнавальних потреб. Саме такий ракурс аналізу пояснюється тим, що для користувача більш раціонально і доцільно отримати в реальному бібліотеці знання відповідно до КПС або КПЗ, ніж документ або інформацію за запитом. Однак виконання такої природної вимоги, загальної переваги користувача, важко виконати, а часом і неможливо для реальної бібліотеки зважаючи переважно на документно-інформаційний характер її роботи. Тому когнітивний підхід, заснований на розумінні бібліотеки як ККМ, досліджує те, як, якою мірою, в яких функціональних і структурних компонентах перспективної (ідеалізованої) моделі бібліотеки і чому функціонує знання і пов'язані з ним феномени: інформація, інформаційні комунікації, бібліотекар, користувач, документ, свідомість, пам'ять, пізнання, потреба в комунікації і пізнанні; яким закономірностям вони підкоряються, які ефекти викликають, як їх узгодити між собою і оптимізувати завдяки ним роботу реальної бібліотеки.

Розвиток бібліотеки як ККМ протягом всієї історії йшов, безперервно змінюючись за кількома параметрами, і сьогодні можна гіпотетично виділити п'ять нижченаведених параметрів з тенденціями: 1) за обсягом охоплення соціальною пам'яті (тенденція відносного зменшення такого охоплення); 2) за потужністю компенсації (відшкодування) інформації знанням (тенденція відносного посилення такої потужності); 3) за силою впливу знань з інформації та документа на свідомість користувача (тенденція відносного підвищення сили такого впливу); 4) за рівнем задоволення комунікативно-пізнавальних потреб (тенденція відносного підвищення рівня такого задоволення); 5) за конкурентоспроможністю в ставленні до інших інформаційно-комунікаційних інститутів (тенденція відносного зниження такої конкурентоздатності). Якісно-кількісні дослідження цих параметрів і тенденцій за всю історію розвитку бібліотек ми вважаємо дуже важливими.

У нас не викликає сумніву, що услід за нинішньою інформаційною цивілізацією має прийти когнітивна цивілізація середини ХХІ століття, в якій бібліотеці належить виконати видатну, почесну і важку місію – озброїти людей знаннями. У когнітивному просторі ХХІ століття бібліотекам для задоволення широкосегментних комунікативно-пізнавальних потреб, мабуть, доцільно буде орієнтуватися і налаштовуватися не стільки на галузі або предмети знань, скільки на різногалузеве «Світи знань». І в цьому плані велику допомогу бібліотекам можуть надати періодичні й інші видання, що видаються сьогодні.

У кінцевому підсумку слід зауважити, що проведене з позицій когнітивного підходу дослідження бібліотеки в контексті комунікативно-пізнавальних потреб є новим когнітивним напрямком у бібліотекознавстві. Однак найбільш плідним напрямком майбутніх досліджень в бібліотекознавстві стане, на наш погляд, інтегральний або синтетичний когнітивно-інформаційно-документний підхід, який, завдяки досконалішим методам наукового пізнання, дозволить повніше й адекватніше вивчити сутність такого складного інтелектуального і соціального інституту й організму, яким є бібліотека.

Список використаних джерел

1. Гранчак Т. Бібліотечно-інформаційна діяльність і медіаграмотність. *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 3. С. 40–43.
2. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві. Харків, 2005. 295 с.
3. Дубровіна Л. А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ ст. Київ, 2009. 530 с.
4. Каращук О. Бібліотеки в комунікативному процесі. *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 3. С. 28–30.
5. Петрухно Ю. Розвиток інноваційного суспільства в Україні та основні завдання бібліотеки в його становленні. *Бібліотечний форум: історія, теорія й практика*. 2018. № 1. С. 5–6.
6. Публічні бібліотеки як місце доступу громадян до інформаційних технологій та Інтернету: Матеріали дослідження / Українська бібліотечна асоціація; В.С. Пашкова, І. Ю. Шевченко, Я. О. Хімич. Київ: Міленіум, 2008. 122 с.

Романова Н.І.
студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
науковий керівник д.іст.н., професор кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності ТНЕУ
Гомотюк О.Є.

ЕЛЕКТРОННА НАВЧАЛЬНА ДОКУМЕНТАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Сучасний етап розвитку світової цивілізації визначається як перехід від індустріального суспільства до інформаційного, появу якого пов'язують з інформаційною революцією, розвитком інформаційних технологій, що радикально змінюють суспільне життя. Цей перехід відбувається нерівномірно, що обумовлюється як національною специфікою, так і станом розвитку світового співтовариства. Процеси інформатизації, комп'ютеризації і розвитку телекомунікацій дозволили створити умови переходу до інформаційного суспільства, інтеграції України у світове інформаційне співтовариство. Важливим кроком на цьому шляху є реалізація програми “Електронна Україна”, яка передбачає створення такого електронного середовища, у якому громадянин зможе ефективно здійснювати свої взаємини з навколишнім світом – працювати, спілкуватися, контактувати з державними органами тощо.